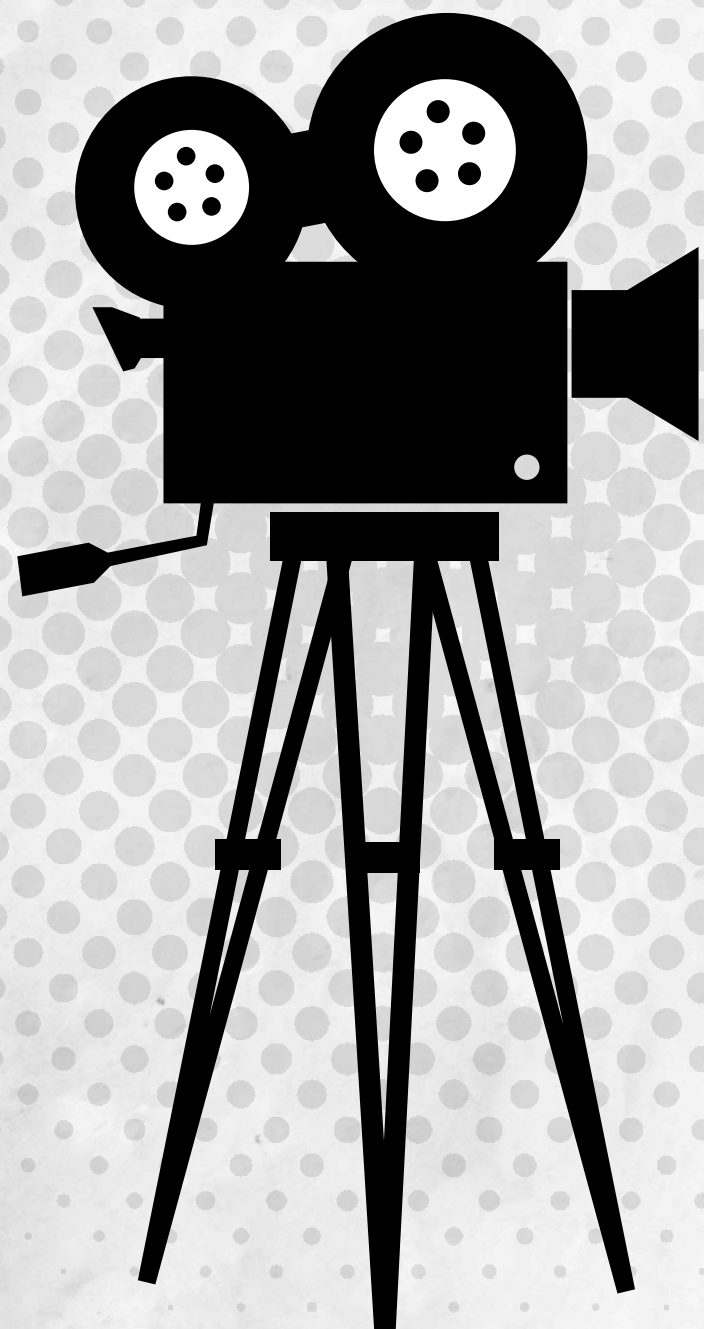

KLUBI I FILMIT
*Mësojmë
nga e kaluara*

FILMI

ARKIVAT

HISTORIA

Prezanton::
Rovena Rrozhani

AQSHF

HISTORIE
ZEMINDES

1978

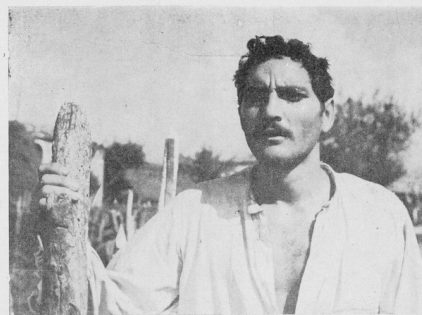
Kinema

TOKA JONE

FILM ARTISTIK SHQIPTAR

(Sipas dramës të shkrimtarit KOLË JAKOVA)

1. Skenari: Peçi Dado
2. Operator: Dhimitër Anagnosti
3. Piktur: Grigor Ikonomi
4. Kompozitor: Çesk Zadeja
5. Operator zëri: Koço Tollko
6. Drejtor i filmit: Shyqyri Behri

INTERPRETOJNË:

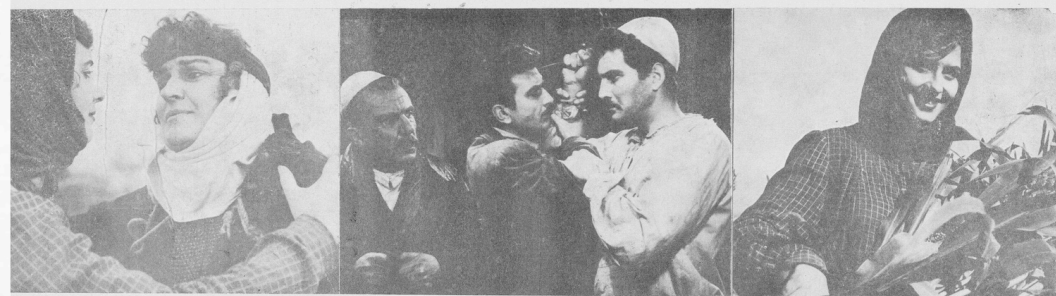
1. Leka: Arben Ashiku
2. Lokja: Marie Logoreci - artiste e merituar
3. Tuçi: Loro Kovaçi - artist i popullit
4. Murrashi: Vangjel Heba
5. Filja: Roza Xhuxha
6. Mara: Luixhina Leka
7. Meti: Gaqo Spiro
8. Vata: Qemal Mehmeti, etj.

Regjizor: HYSEN HAKANI

Prodhim i kinostudios "SHQIPËRIA E RE",
dekoruar me urdhërin e punës të klasit të parë

~ 1 9 6 4 ~

Ref. Arkivi Qendror Shtetër i Filmit

Në një fshat në veri të Shqipërisë, **reforma agrare** i kthen **tokën** Lokes dhe familjes së saj, të cilën ia kishte përvetësuar me intriga **Tuç Maku**, një **pronar i madh** tokash në atë zonë.

Fillon **konflikti** midis dy familjeve.

Tuç Maku hakmerret duke vrarë Murrashin djalë të Lokes i cili ishte një nga aplikuesit e **reformës agrare**. Mbas kësaj tragjedie, Lokja kthehet te fëmijët e saj, Leka dhe Filja.

Shtypi i kohës

“Autorët i vunë detyrë vetes të tregojnë luftën e klasave, evolucionin në ndërgjegjen e malësorit, përpjekjen e tij për t’u shkëputur nga e vjetra dhe për të filluar jetën e re pa shfrytëzues, pa Tuç Makër”.

...e kanë parë me mijra e mijra spektatorë. Delte, pra, nevoja që në ekran kjo dramë të vendosej në një sfond më të gjerë shoqëror, duke rikrijuar me vërtetësi realitetin e atyre viteve kur ndesheshin në luftë me njëra-tjetrën e roja që po lindëte me të vjetrën që sapo kishte filluar të shëmbet. Në përpjekjet për të treguar konfliktin shoqëror, problemn e tokës, kësaj çështje të madhe të revolucionit tonë popullor, autorët e filmit janë shprehur përmirësisht në tërësi në dramën për të shprehur ndeshjet klasës së re me të vjetrën e tokës.

Autorët i vunë detyrë vetes të tregojnë luftën e klasave, evolucionin në ndërgjegjen e malësorit, përpjekjen e tij për t’u shkëputur nga e vjetra dhe për të filluar jetën e re pa shfrytëzues, pa Tuç Makër.

Ref. Gazeta Zëri i Popullit qershor 1964. Autor Vangjush Zallëmi

HISTORIA

Reforma Agrare

Fshatar i pasur

Fshatar i varfër

Kulak

Toka

Lufta e klasave

HISTORIA

Foto: Arkivi Qendror Shtetëror i Filmit

“Kulak” në rusisht do të thotë “grusht”.

Në zhargonin komunist do të thotë fshatar i pasur që i kundërvihet politikës së Partisë për kolektivizimin.

Kjo politikë u zhvillua në Shqipëri si dhe në Bashkimin Sovjetik, me parrullën “Luftë deri në vdekje kulakëve!”

Arshi Pipa

Ref. Nga artikulli “Pesëmbëdhjetë vjet Shqipëri komuniste”, botuar në “Shqiptari i lirë”, shkurt-,aj 1960

Xhafer Sadiku

Reforma Agrare & kolektivizimi

Jurist, studiues dhe
autor librash studimorë
me temë historike.

Video

Ref. Arkivi Qendror Shtetër i Filmit

Mbledhja për Reformën Agrare 00.19.23 – 00.19.54

Dosja e Filmit

Numri i referencës: I/3-7

Titulli i filmit: Toka jonë

Skenarist: Peçi Dado

Regjisor: Hysen Hakani

Viti i prodhimit: 1964

Dosja I/3-7: skenari letrar, skenari tekniko-regjisorial, listë montazhi

F.pvka_b.1, D.12. Mendime rreth skenarit tekniko – regjisorial të filmit “Toka jonë”, datë 6.7.1963

MENDIME RRETH SKENARIT TEKNIKO-REGJISORIAL TË FILMIT

"TOKA JONË"

Duke lexuar skenarin tekniko-regjisorial, me rane në sy një varg i gjatë ndryshimesh, të cilët përfshijnë skenarin në teresi dhe prekin pothuajse çdo tabllë në veçanti.

Kam parasysh dëshirën e mirë të shokëve të grupit për të bërë një film sa të jetë e mundur me të mirë dhe i kuptoj përpjekjet e tyre. Por fati të keq më duket se këto përpjekje nuk i kanë qarë në rezultatet e dëshiruara. Ndryshimet në teresi, nuk e përmirësojnë skenarin, bile ka vende ku e dobësojnë atë. Mendimet e mëja do përpiqen të argumentojnë në poshtë.

I. Se pari dua të ve në dukje se në skenarin tekniko-regjisorial nuk janë marrë parasysh fare dy kërkesa të shokut Ministër:

a) Shkak për lekundjet e lekës duhet të jenë të mirat që i ka bërë Tuzi herë pas here. Vetëm akti i pronësive nuk mjafton.

b) Të ndjehet perspektiva.

Në skenarin letrar çështja e parë, paraqitet me mirë, ndërsa e dytë gjithashtu jepet kështu, ndërsa në skenarin regjisorial ato janë hequr krejt.

II. Për shkak të disa ndryshimeve – shkurtimeve, ndryshimeve tabllorë, spostimeve – është detyrues uniteti i skenarit në teresi dhe krahas kësaj janë shprehur karakteret e disa personazheve, të cilët, aty këtu ka rrezik të duken skematike.

"Toka Jonë" – si dramë me prirje psikologjike kërkon zbulimin hap pas hapi të karaktereve dhe prandaj çdo episod, çdo tabllë, çdo plan, çdo detal deri edhe çdo replikë duhet të shërbejë këtij qëllimi. Jashtë këtij çdo gjë është e tepërt sado bukur dhe me efekt të jepet. Është fati të keq që më duket se janë hequr skena dhe detaje qenia e të cilave më duket e domosdoshme për zhvillimin e veprimit dhe lidhjen e personazheve dhe, nga ana tjetër janë shtuar tabllë pa ndonjë funksion, që nuk i shërbejnë këtij qëllimi. Ja disa prej tyre:

a) Tuzi Baku i jep para Lekës për martesë: Ky fakt ka të bëjë me gjithë linjën e personazhit. Edhe atëherë kur tek Leka lind një dyshim i

Porositë e ministrit

Se pari dua te ve ne dukje se ne skenarin tekniko-regj.
marre parasysh fare dy kerkesa te shokut Minister:
a) Shkak per lekundjet e Lekes duhet te jene te mirat
i here pas here. Vetem akti i pronesise nuk mjafton.
b) Te ndjehet perspektiva.

Nuk janë marrë parasysh 2 kërkesat e shokut **ministër**

llimi dhe me temperamentin e tij.

Ne skenarin regjizorial Murashi na prezantonet si figure politik (ay eshte toger dhe Partia e dergon ne fshat apostafat) Duke patur para- sysh kete Murash sjelljet e tij te nxituara nuk motivohen. Si figure politike ay paraqitet i ceket. Rrembenet aty ku duhet urtesi e gjak- ftohtesi (sjellja e tij ndaj Vates) le ne heshtje ngjarje te medha (vrasja e rojes nga cubat); perdor nje metode imponimi ne vend qe ti binde njerezit me argumenta, etj.

Ref. F.pvka_b.1, D.12. Mendime rreth skenarit tekniko – regjisorial të filmit “Toka jonë”, datë 6.7.1963 AQSHF

Figura politike

Në episodin e vrasjes së Murrashit vizatohet një atmosferë mistike, natë, errësirë, një qen që kuis përvajshëm, parandjenja të këqia. Një bestytني ngrihet në rangun e të vërtetës së pakundërshtueshme.

Kjo si dhe natyralizmi dhe sentimentalizmi janë në kundërshtim me metodën e realizmit socialist.

Realizmi Socialist

e kthimit në fshat përdoret vetëm toni sentimental.

Nuk mund të le menjane një hollesë; në episodin e vrasjes së Murrashit vizatohet një atmosferë mistike. Natë. Errësirë, një qen që kuis përvajshëm, parandjenja të këqia. Këtu një bestytني ngrihet në rangun e të vërtetës së pakundërshtueshme. Kjo si edhe natyralizmi dhe sentimentalizmi janë në kundërshtim me metodën e realizmit socialist.

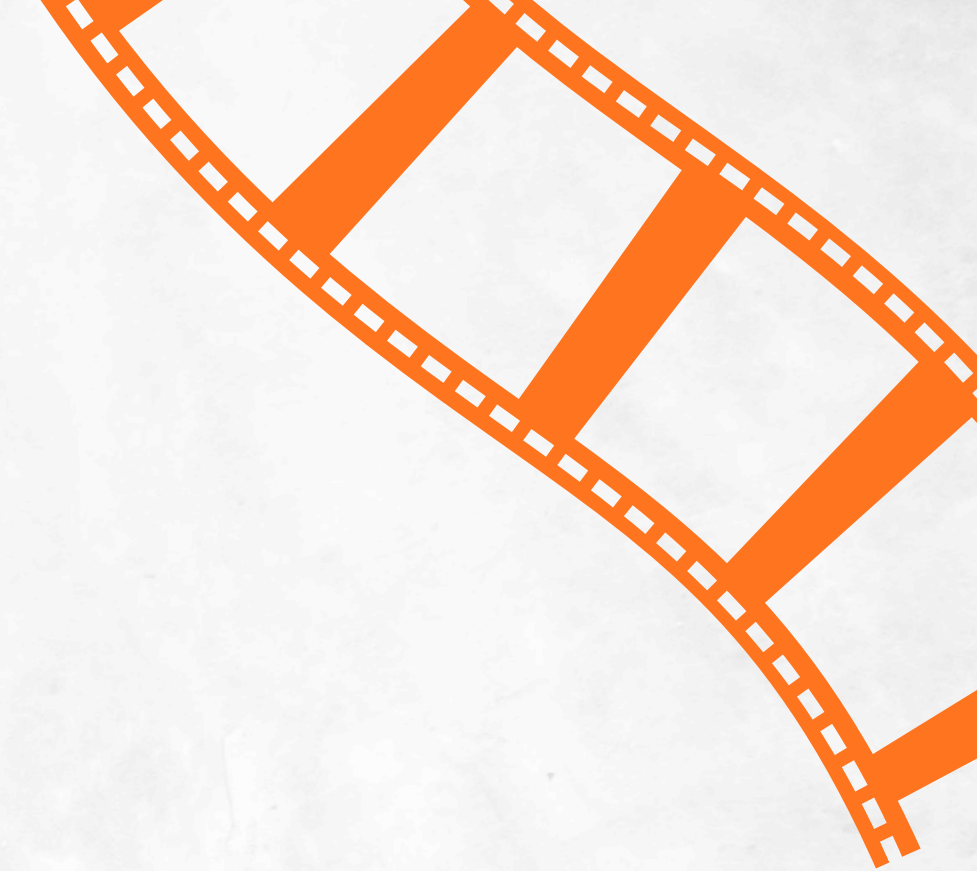
Video

Ref. Arkivi Qendror Shtetër i Filmit

Vrasja e Murrashit

01.10.27 – 01.11.30

Libri

Në shtëpinë e Tuç Makut
ka qenë Bazi, (nënkupto
Abaz Kupi).

Mbiemri Sykaj, kur bëhet
fjalë për vendndodhje
toke.

Ngjarjet zhvillohen në
Breg të Matës, tetor të vitit
1946.

Dramë: 4 akte
Autor: Kolë Jakova

Shkruar: 1954

Botuar: 1955

Prishtinë: 1968

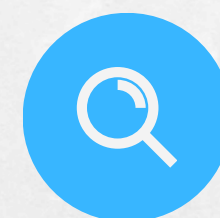
Nr i fq: 73

Tuç Makut ka një djalë që
ka shkuar për kurim me
nusen në Itali, por nuk
dihet nëse kthehet në
Shqipëri.

Tuç Maku prezantohet si
pronar tokash dhe
bagëtish/fshatar

Përmenden Gjon
Markagjonaj & Nik
Vuksanit, më shumë
se 1 herë

Anxhela Çikopano

**Ideologjia në dramën
& filmin “Toka Jonë”**

Studiuese teatri

Qendra e Studimit të
Arteve, Akademia e
Shkencave e Shqipërisë.

Ai quhet gjarpër

Ai ngul kthetrat

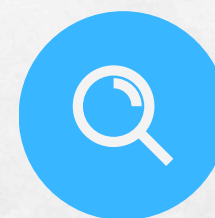
Mashtrues, gjakpirës

**Organizon gjithçka për të
sabotuar Reformën
Agrare**

Vrasës

Imoral

Tuç Maku, personazhi negativ

Surpriza
je Ti!

MISTRI ME
ZHUJUES

1978

MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME

DEGA P. PUNËVE TË BRENDSHME

ANA E SIGURIMIT

LEZHE

DOSJE PERPUNIMI

Dosjet e Sigurimit

3 dosje, 2 dosje Heitmore- Gjyqësore dhe një dosje formulare me rreth 1500 faqe rrëfejnë përndjekjen dhe hetimin e Sykajve.

Edlir Orhani

**Disa gjetje të
rëndësishme nga
fondet arkivore
mbi familjen Syku**

Studiues i trashëgimisë
kulturore.

Specialist, Drejtoria e
Mbështetjes Shkencore
dhe Edukimit Qytetar,
AIDSSH.

AQSHF

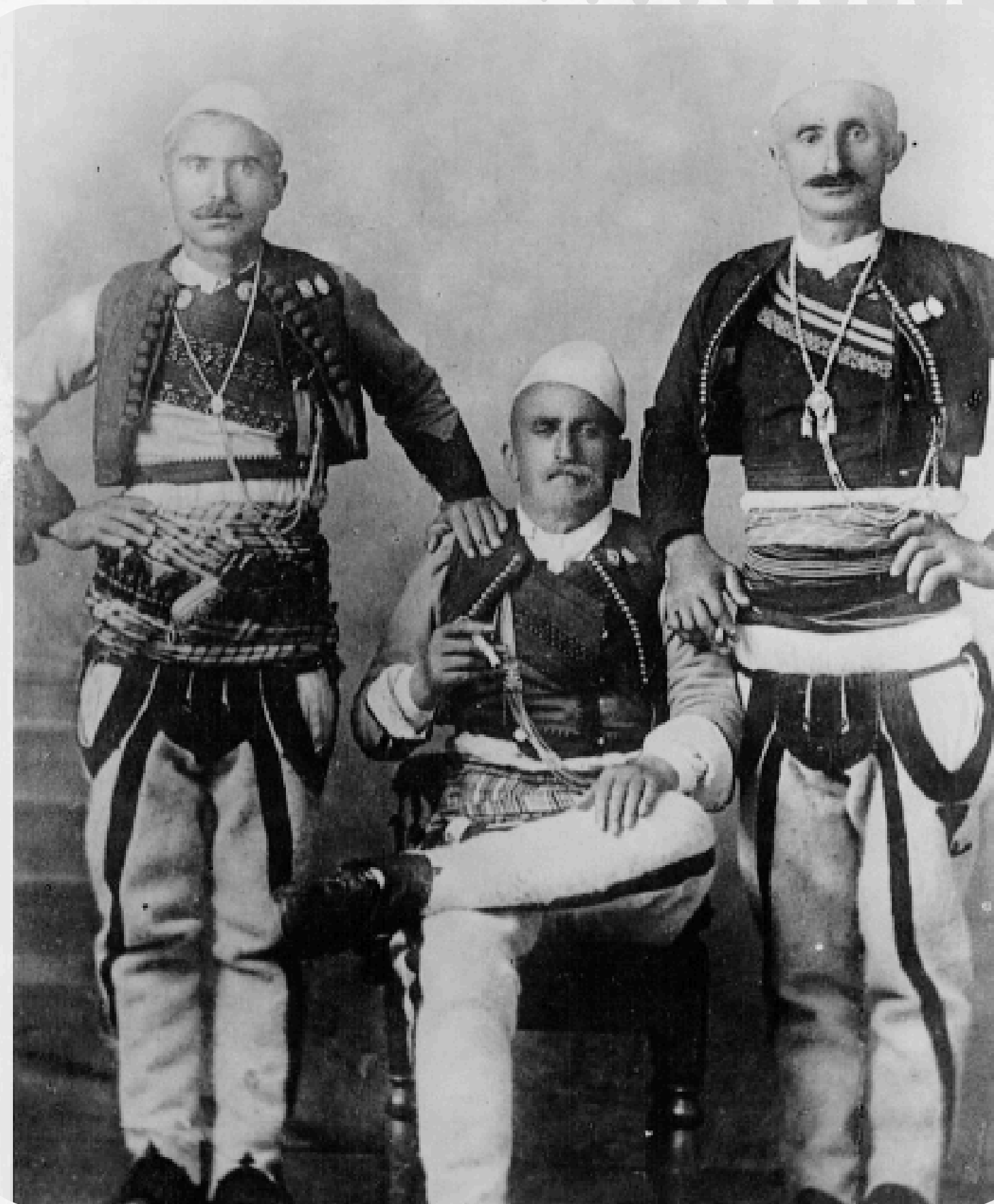
Dëshmi

“...Megjithëse historia mbi të cilën ndërtohet filmi është bazuar te një personazh real, tiparet e karakterit janë të ndryshme, sepse Gjon Nik Syku nuk ishte i tillë. Në film tregohet personazh negativ, çka nuk lidhet me realitetin. Por siç mund të merret me mend nga koha kur është bërë filmi e romani, do duhet të ishte siç ‘urdhërohej’ – tregon Luke, bashkëshortja e Prel Sykut, nipit të personazhit të famshëm...”

Ref. Gazeta “Panorama” 23 korrik 2012

Ref. Foto nga familja

Dod Preç Syku

Gjon Nik Syku

Luc Deda

Albert & David Syku

Dëshmi

Mendimi juaj

A duhet të ketë filmi “Toka jonë” një tekst informues mbi të vërtetën?

- PO
- JO

: